

Lesław Świętochowski

SIMP Oddział w Tarnowie

W służbie technice i nie tylko... – Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Mechaników Polskich – pomiędzy przeszłością a teraźniejszością

XXI wiek to czas wielkich zmian cywilizacyjnych, technicznych, przełomowych wynalazków rewolucjonizujących naukę, przemysł i życie codzienne. Zmian, które zachodzą szybciej niż w poprzednim stuleciu. To czas wielkich korporacji, globalnych firm, produkcji, samochodów hybrydowych, wirtualnej rzeczywistości, rozwoju technologii informatycznych, energetycznych, logistycznych, ekologicznych... Można by bez końca wymieniać techniczne dokonania współczesności i dziedziny ludzkiej działalności, w których znajdują one zastosowanie. Trzeba podkreślić, że sformułowania „bez końca” w tym przypadku jest w pełni zasadne, gdyż zapewne w momencie, gdy ten artykuł jest czytany, powstaje jakaś kolejna nowość techniczna i następna... Tym, co wyróżnia XXI wiek spośród wcześniejszych epok, oczywiście oprócz wyższego poziomu zautomatyzowania, to niesamowite tempo technicznych przeobrażeń świata. Można mówić o ciągłej, nieustającej rewolucji technicznej. Świat zmienia się na naszych oczach tak szybko, że nie zdajemy sobie z tego sprawy. Nie znaczy to, że te zmiany nie mają wpływu na nasze życie. Co należy podkreślić, nigdy jeszcze tak mocno świat technologii nie wpływał na odbiorcę, na człowieka, na społeczeństwa¹. Ma to swoje dobre i złe strony. Zdając sobie sprawę, że rozwój ten wiąże się, może się wiązać z różnorodnymi (nie tylko socjologicznymi) zagrożeniami, warto pamiętać, że postęp techniczny jest ważnym czynnikiem w wielu dziedzinach życia². Jest i był.

¹ Zagadnienie to jest przedmiotem wielu fachowych opracowań, w ciekawy sposób zostało omówione w książce: P. Szymański, *Technologia, a wolność społeczeństw*, Wrocław 2008.

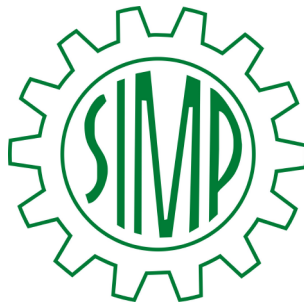
² Bardzo ważną dziedziną, z którą związana jest technika jest nauka. Są one ze sobą związane trwale, wynikają z siebie i wpływają nawzajem. Efektem tego sprzężenia są nowe wynalazki, a także oprócz pojawiających się tradycyjnych i elektronicznych publikacji, najszybciej reagujących na szybkość dokonań w sferze techniki, publikacje książkowe, podręczniki – zob. m.in.: *Automatyzacja pracy maszyn roboczych: metodyka i zastosowania*, red. J. Szlagowskiego, Warszawa 2010; J. Honczarenko, *Roboty przemysłowe: budowa i zastosowanie*, wyd. 2, zm. i rozsz., Warszawa 2010; F. Krawiec, *Energia. Zasoby, procesy, technologie, rynki, transformacje, modele biznesowe, planowanie rozwoju*, Warszawa 2012; F. J. Dąbrowski, *Kolektory słoneczne do podgrzewania wody użytkowej efektywność i opłacalność instalacji*, Wrocław 2009; *Współczesne technologie i konwersja energii*, red. J. Szantyra, Gdańsk 2013; J. Falkowski, *Wytrzymałość materiałów*, wyd. 2 uzup. i popr., Koszalin 2014; J. Tchórzewski, *Rozwój systemu elektroenergetycznego w ujęciu teorii*

Dlatego warto też pamiętać o przeszłości techniki, na podwalinach której dzisiejszy rozwój jest możliwy. Bowiem technika zawsze odgrywała ważną rolę w kształtowaniu się ludzkości, społeczności w znaczeniu globalnym i lokalnym.

Warto pamiętać o tych, którzy z techniką są związani, którzy żyją techniką. Wśród nich, mówiąc o środowisku ogólnokrajowym oraz regionalnym, znajdują się stowarzyszenia techniczne, które w swojej działalności zajmują się popularyzowaniem techniki, jej rozwoju, szczególnie w danym regionie, a także dbaniem o pamięć o dotychczasowych dokonaniach w tym zakresie.

W Polsce w tych obszarach działa Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Mechaników Polskich (SIMP). Na jego oficjalnej stronie internetowej można znaleźć następujący zapis:

Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Mechaników Polskich (SIMP) jest dobrowolną demokratyczną, samorządną i trwałą organizacją użyteczności społecznej, zrzeszającą ok. 10.000 inżynierów i techników mechaników wszystkich specjalności oraz zawodów pokrewnych. Rodowód SIMP sięga 1926 roku³.



Rys. 1. Znak Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Mechaników Polskich

Źródło: <http://simp.pl> (30.10.2018)

Wspomniany rok, to data założenia Stowarzyszenia, do powołania którego prowadziła długa, nie zawsze łatwa (choćby ze względów historyczno-politycznych) droga starych wielu zacnych przedstawicieli środowiska technicznego na ziemiach polskich.

Krótki rys historyczny, czyli początki SIMP

Początków SIMP należy szukać w drugiej połowie XIX wieku⁴, kiedy to działały ogólne stowarzyszenia techniczne. Oczywiście ich istnienie uzależnione było wtedy od

sterowania i systemów, Wrocław 2013; J. F. Biernat, *Materiałoznawstwo*, Gdańsk 2014.

³ <http://simp.pl/stowarzyszenie> (30.10.2018).

⁴ Zob. <http://simp.pl/stowarzyszenie/historia> (30.10.2018).

sytuacji w poszczególnych zaborach. Technicy w Królestwie Polskim mimo zabiegów pozbawieni byli przez władze carskie możliwości zrzeszania się w stowarzyszeniu. Wreszcie udało im się zorganizować Koło Techników (przemianowane na Sekcję Techniczną) w grudniu 1898 roku⁵.

Sekcja cieszyła się zainteresowaniem, jej szeregi rosły szybko; samo utworzenie i działalność sekcji nie wyhamowała jednak dążeń do utworzenia samodzielnego stowarzyszenia techników. Starania te uwieńczone zostały sukcesem – rok 1898 przyniósł zgodę władz zaborskich, by w Warszawie powstało Stowarzyszenie Techników. Znaczący technicy tamtych czasów, doświadczeni mechanicy pracowali na sukces stowarzyszenia. Ważnym aspektem działalności stowarzyszenia były odczyty dotyczące produkcji, sprzętu, przy czym zagadnieniem przewodnim odczytów od 1914 r. były obrabiarki i proces obróbki, a autorytetem w tym temacie stał się inż. Henryk Mierzejewski⁶⁷. Propagowano – najpierw przez Jana Piotrowskiego, a potem przez wspomnianego Mierzejewskiego⁸ koncepcję zarządzania pracą Fredericka W. Taylora⁹.

Stowarzyszenie Techników rozwijało się, lecz, co oczywiste, na jego działalność mocno wpłynęła I wojna światowa, czego symbolicznym wyrazem jest początek wstępu *Pamiętnik Nadzwyczajnego Zjazdu Techników Polskich z 1917 roku*:

Pierwszy w stolicy naszej Zjazd Techników Polskich odbył się w czasie od 12-tego do 15-tego kwietnia r. b. Na zjazd nie mogli przybyć koledzy wojennym odcięci kordonem...

Liczne grono kolegów sercem tylko i duchem było z nami, skromna jeno garstka z poza granic okupacji niemieckiej przybyć mogła¹⁰.

⁵ 40 lat Oddziału Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Mechaników Polskich w Tarnowie 1976-2016. *Monografia*, red. L. Świętochowski, Tarnów 2016, s. 7.

⁶ Na temat dokonań Mierzejewskiego – zob. J. Piłatowicz, Henryk Mierzejewski (1881-1929). Działacz polityczny, inżynier, naukowiec, pedagog, pierwszy prezes SIMP, cz. V, „Mechanik” 1988, nr 9, s. 445-446; H. Ślusarczyk, *Profesor Henryk Mierzejewski, wybitny naukowiec i praktyk, założyciel SIMP*, „Biuletyn SIMP” 2001, nr 4, s. 1-3.

⁷ Zob. *Geneza SIMP*, [w:] 40 lat..., dz. cyt., s. 7.

⁸ To właśnie Mierzejewski po raz pierwszy przełożył Taylora na język polski, a tłumaczenie ukazało się drukiem przy wsparciu finansowym Stowarzyszenia Technicznego w Warszawie. Zob. F. W. Taylor, *Zasady organizacji naukowej zakładów przemysłowych*, tłum. H. Mierzejewski, przedm. A. Rothert, Warszawa 1913.

⁹ Rozwiązanie Taylora w kwestii zarządzania było czymś niezwykle oddziałującym na kształtującą się formę pracy. O sile tego wpływu zob. P. Górski, *The Principles of Scientific Management Fryderyka W. Taylora i ich recepcja w wybranych społeczeństwach*, [w:] *Nauki o zarządzaniu – u początków i współcześnie*, red. A. Czech, Katowice 2012, s. 49-65. Na temat dokonań Taylora zob. też: Z. Martyniak, *Prekursorzy nauki organizacji i zarządzania*, Warszawa 1993.

¹⁰ *Pamiętnik Nadzwyczajnego Zjazdu Techników Polskich w Warszawie w roku 1917*, red. W. Chromiński, Warszawa 1917, s. IX.

Konsekwencją toczącej się wojny była ewakuacja zakładów przemysłowych, a co za tym idzie jej pracowników – mechaników¹¹ w głąb Rosji. Tam też odbył się we wrześniu 1917 Zjazd Techników Polskich, na którym powołano do życia Stowarzyszenie Techników Polaków w Rosji¹².

Odzyskanie niepodległości przez Polskę przyczyniło się do powrotów kadry mechaników do Polski i reaktywacji Stowarzyszenia i działających w jego ramach kół na terenie wolnej ojczyzny. Nie było to jednak tak proste. Okres odbudowy krajowego przemysłu nie sprzyjał zainteresowaniu teoretycznym prelekcjom, konieczne było działanie nie tylko w sferze samego przemysłu, ale także szkolnictwa technicznego. Potrzebne było także wypracowanie konsensusu w kwestii organizacji stowarzyszeń technicznych¹³.

W pierwszej połowie lat dwudziestych spośród kół Stowarzyszenia wyróżniało się Koło Mechaników, to w nim dyskutowano na temat niezbędności reform gospodarczych, w tym przemysłu zbrojeniowego i ważnego udziału w tym przemianach stowarzyszeń zrzeszających techników polskich. To w nim zdobywali doświadczenie zawodowe i organizacyjne późniejsi założyciele i członkowie SIMP¹⁴.

Pojawiały się koncepcje powołania jednego wspólnego na całą Polskę stowarzyszenia inżynierskiego¹⁵. Szukano nowej formuły dla organizacji technicznych, czego wyrazem jest na przykład wypowiedź z 1923 r. jednego z członków Koła Mechaników – Czesława Mikulskiego:

Wprawdzie technicy polscy od pół wieku już niemal łączyli się w zrzeszenia zawodowe i pomimo ciężkich warunków potrafili dokonać wielu cennych czynów, czy to na polu samopomocy, czy też w dziedzinie techniki i piśmiennictwa technicznego. Jednakże, oceniając tę ofiarną i trudną pracę starszego pokolenia naszych techników, musimy przyznać, że z chwilą powrotu do niepodległości, powinniśmy porzucić już te ciasne ramki, w które była dotychczas zamknięta działalność naszych zrzeszeń technicznych, i podjąć w nich pracę na szeroką skalę, na wzór tego, co widzimy u naszych sąsiadów zachodnich i w Ameryce¹⁶.

¹¹ „Ewakuacją objęto ponad 155 zakładów przemysłowych oraz około 70 tys. robotników. Na ogół wraz z przedsiębiorstwami zabierano cały personel inżynieryjno-techniczny do majstrów włącznie”. *Geneza SIMP*, dz. cyt., s. 8.

¹² Tamże.

¹³ Zob. Tamże.

¹⁴ Por. Tamże.

¹⁵ Ideę tę zrealizowano dopiero w połowie lat trzydziestych, powołując do życia Naczelną Organizację Inżynierów (NOI). *Założenie SIMP*, [w:] *40 lat...*, dz. cyt., s. 9.

¹⁶ Tamże.

To właśnie Czesław Mikulski i przywoływany już w tym artykule Henryk Mierzejewski są osobami, które należy utożsamiać personalnie z utworzeniem SIMP. Znając realia i nie bojąc się wskazać słabych stron nieprzystającej do nowych warunków organizacji stowarzyszeń technicznych (np. brak zainteresowania członków problematyką techniczną, pracą na rzecz kół technicznych, brak funduszy), szukali konstruktywnych rozwiązań w tej materii. Konsekwencją był I Zjazd Mechaników w 1923 roku, podczas którego omawiano potrzebę utworzenia stowarzyszenia inżynierów – mechaników¹⁷. Ale dopiero rok 1926 – przewrót majowy Józefa Piłsudskiego – wpłynął na ostateczne wykrystalizowanie się idei utworzenia stowarzyszenia i jego powołanie. 28 czerwca 1926 r. zorganizowano zebranie konstytucyjne, podczas którego wybrano zarząd SIMP – prezesem został Henryk Mierzejewski, a wiceprezesem Czesław Mikulski. Ten ostatni tak wspominał pośmiertnie swojego kolegę i pierwszego prezesa SIMP:

(...) był pierwszym inicjatorem Stowarzyszenia, którego myśli, energii i zapałowi do pracy zawdzięcza nasza organizacja swe pierwsze lata rozwoju, i którego testament – jeśli tak rzec można – nadal wykonujemy. Główny twórca i pierwszy prezes SIMP, ś.p. profesor Henryk Mierzejewski, który nas tak przedwcześnie opuścił, był naprawdę mężem opatrnościowym naszej organizacji. Dzięki niemu SIMP nie tylko powstał. Pracą swoją profesor Mierzejewski pokierował pierwszymi, najważniejszymi krokami Stowarzyszenia, a rozwiniętszy bujną inicjatywę wytknął mu drogę rozwoju na dłuższą metę. Obok jednak wdzięczności dla Niego, jako niezapomnianego przewodnika prac naszych, widzimy, w Nim typ wzorowego obywatela, który powinien być dla nas przykładem. Na każdym bowiem polu działalności dał nam liczne dowody swoich niezwykłych cnót obywatelskich. Bezinteresowność, posunięta do najdalszych granic, umiłowanie pracy technicznej i naukowej, dla której gotów był zapomnieć o samym sobie, oddanie się nauce i bezgranicznie nauczaniu, umiejętność budzenia zainteresowań u słuchaczy, niezwykły entuzjazm do pracy twórczej, udzielający się wszystkim, którzy z nim razem działali, a jednocześnie nie zasklepianie się w ramach działalności naukowej czy zawodowej, lecz głębokie zrozumienie zagadnień natury społecznej i społeczno-technicznej, gorący patriotyzm i nieprzeparta dążność do oddania wszystkich swych sił pro publico bono¹⁸.

¹⁷ Por. Tamże.

¹⁸ Tamże, s. 9-10.



Henryk Mierzejewski –
pierwszy Prezes SIMP
Źródło: *Założenie SIMP*,
[w:] *40 lat...*, dz. cyt., s. 11



Czesław Mikulski –
pierwszy Wiceprezes SIMP
Źródło: *Założenie SIMP*,
[w:] *40 lat...*, dz. cyt., s. 11

Statut zatwierdzony w roku 1926 określał cele i zadania Stowarzyszenia:

Dewizą Stowarzyszenia jest wyteżona praca na polu techniki i wytwórczości, mająca na celu wyzyskanie bogactw przyrody ku zapewnieniu największego rozwoju gospodarczego i bezpieczeństwa Rzeczypospolitej¹⁹.

Rozbudowane priorytety działań SIMP sformułowano w statucie z 1935 r., w którym znalazł się zapis o celu Stowarzyszenia, którym miała być praca:

(...) nad podniesieniem poziomu techniki polskiej, nad jej usamodzielnieniem i usprawnieniem oraz nad podniesieniem kultury technicznej kraju przez udostępnienie zdobyczy techniki najszerzym warstwom społecznym²⁰.

Nakreślone cele i zadania miały być realizowane poprzez różnorodne formy ich realizacji:

(...) wydawnictwa książkowe, czasopisma, zjazdy, konferencje, zebrania odczytowo-dyskusyjne, działalność sekcji, komisji i biur, organizowanie pokazów, kursów i wystaw, zakładanie bibliotek, zbiorów i laboratoriów, współpracę z instytucjami rządu-

¹⁹ *Cele i zadania*, [w:] *40 lat...*, dz. cyt., s. 11

²⁰ Tamże.

wymi, samorządowymi, stowarzyszeniami krajowymi, tworzenie biur pośrednictwa pracy oraz funduszy zapomogowych i stypendialnych, zakładanie kół koleżeńskich²¹.

Tym, co przeszkodziło w rozwinięciu skrzydeł działalności SIP, był wybuch II wojny światowej. Po raz kolejny historia wkroczyła w losy organizacji technicznej, tym razem w zasadzie unicestwiającej Stowarzyszenie. Jego członkowie działali w podziemiu, zarówno ucząc na tajnych kompletach, kontynuując prace inżynierskie, walcząc wręcz z okupantem, oddając życie w obozach zagłady lub na froncie²².

Po zakończeniu wojny ocalili inżynierowie, technicy, włączyli się w odbudowę Polski. Podjęto także próbę przywrócenia do życia Stowarzyszenia – w marcu 1946 roku odbył się Najwyższy Walny Zjazd Delegatów i Członków SIMP, podczas którego uchwalono statut Stowarzyszenia oraz zadecydowano, że przystąpi ono do nowo utworzonej Naczelnej Organizacji Technicznej (NOT)²³. Pierwszym powojennym prezesem SIMP został Ludwik Uzarowicz.



Ludwik Uzarowicz – pierwszy powojenny prezes SIMP

Źródło: *SIMP po II wojnie światowej*, [w:] *40 lat...*, dz. cyt., s. 13.

W okresie powojennym wykrystalizował się podstawowy układ organizacyjny SIMP:

(...) trójszczeblowy układ organizacyjny w Stowarzyszeniu: zarząd główny – zarząd oddziału – koło zakładowe oraz drugi, równoległy układ: zarząd główny – sekcja naukowo-techniczna, sięgający nieraz również do kół zakładowych²⁴.

²¹ Tamże, s. 12.

²² Na temat zaangażowania członków SIMP podczas II wojny światowej zob. *Działalność mechaników podczas okupacji*, [w:] *40 lat...*, dz. cyt., s. 12.

²³ Zob. *SIMP po II wojnie światowej*, [w:] *40 lat...*, dz. cyt., s. 12.

²⁴ Tamże, s. 13.

Oddziały Stowarzyszenia powstawały w ówczesnych odbudowujących się i wiodących ośrodkach przemysłowych. Wśród nich znalazł się Tarnów, w którym powojennie szybko rozwijał się przemysł elektromaszynowy. Ogromne znaczenie w tym względzie miały Zakłady Mechaniczne „Tarnów”²⁵. Dobra koniunktura przemysłowa niosła za sobą zainteresowanie techniką, mocne środowisko techniczne, a co za tym idzie rozwój kół zakładowych SIMP w regionie tarnowskim.

Zakłady przemysłowe, fabryki prosperujące w tym obszarze stały się punktami, wokół których organizowały się koła SIMP. Wymienić wśród nich należy: wspomniane Koło Zakładowe SIMP przy Zakładach Mechanicznych w Tarnowie (utworzone w 1952 r.), Koło Zakładowe SIMP przy Wytwórni Urządzeń Chłodniczych w Dębicy (również działające od 1952 r.), Koło Zakładowe SIMP przy Fabryce Silników Elektrycznych „Tamel” S. A. w Tarnowie (powołane do życia w 1954 r.), Koło Zakładowe SIMP przy Fabryce Farb i Lakierów „Polifarb” S. A. w Dębicy (istniejące od 1980 r.), Koła Zakładowe SIMP przy Zakładzie Produkcji Urządzeń Chłodniczych w Bochni (założone w 1967 r.).

Koła rozwijały się, powstawały wyspecjalizowane sekcje, a prężna działalność wszystkich kół²⁶ miała pozytywny wpływ na aktywizowanie lokalnego środowiska technicznego. Członkowie poszczególnych kół, oddziałów coraz mocniej identyfikowali się z danym ośrodkiem i czuli się współodpowiedzialni za jego dokonania i wizerunek.

Przemiany polityczno-ustrojowe jakie dotykały Polskę, a co za tym idzie, rzutowały na jej gospodarkę, przemysł – ich organizację, znajdowały odzwierciedlenie w ogólnokrajowych, jak i miejscowych komórkach SIMP. Jedno pozostawało niezmiennie, od początków Stowarzyszenia – zrzeszeni w jego szeregach ludzie dbali o rozwój techniki, a co za tym idzie Polski. Nie inaczej było w regionie tarnowskim.

Istotnym dla dalszej działalności Stowarzyszenia w obszarze Tarnowa i okolic było utworzenie w 1976 roku oddziału SIMP w Tarnowie.

Tarnowski SIMP

Koncepcja utworzenia tarnowskiego SIMP ujrzała światło dzienne w 1967 r., kiedy to podjęto uchwałę w tej sprawie. Decyzja o powstaniu Oddziału SIMP w Tarnowie

²⁵ Ich początki sięgają 1917 r., czyli utworzenia Warsztatów Kolejowych, które w 1951 r. zostają przemianowane właśnie na Zakłady Mechaniczne „Tarnów”. Profil przemysłowy został zmodernizowany i rozbudowany. Na temat historii Zakładów zob.: <http://www.zmt.tarnow.pl/wordpress/historia> (30.10.2018); A. Kiński, *90 lat Zakładów Mechanicznych Tarnów SA*, „Nowa Technika Wojskowa” 2007, nr 9, s. 68-72; R. Noga, *100 lat Zakładów Mechanicznych Tarnów SA. 1917-2017*, Tarnów 2017.

²⁶ Kwestia działalności tych kół jest niezwykle istotna dla całokształtu rozwoju SIMP w Polsce. Z racji rozległości tematu zagadnienie to jest jednak jedynie sygnalizowane. O dokonaniach, członkach i historii poszczególnych oddziałów, kół zakładowych SIMP w regionie tarnowskim zob. *Działalność kół zakładowych w regionie tarnowskim w latach 1951-2016*, [w:] 40 lat..., dz. cyt., s. 15-52.

zapadła w 1976 r., na co niewątpliwie miało wpływ utworzenie województwa tarnowskiego i Wojewódzkiego Oddziału NOT w Tarnowie²⁷.

Tarnowski Oddział SIMP od samego swojego początku działał na różnych polach aktywności²⁸. W latach 90. zajmował się propagowaniem etyki pracy²⁹. Ten ważny temat podjęto wychodząc naprzeciw potrzebom środowiska technicznego.



Prezysi Zarządu Oddziału SIMP w Tarnowie w latach 1976-2018.

Od lewej: Zdzisław Rak Świętochowski (1976-1986), Jerzy Jezierski (1986-1987), Stanisław Gurgul (1987-1990), Lesław Świętochowski (1990-nadal).

Źródło: *Formy działalności Oddziału w latach 1976-2016*, dz. cyt., s. 82.

Stałym elementem działalności SIMP w Tarnowie było wtedy (i co należy podkreślić – jest nadal) upowszechnianie wiedzy technicznej, w tym aktualnych wiadomości w tym zakresie. SIMP organizował wyjazdy na Międzynarodowe Targi Techniczne w Poznaniu, od 1995 r. także na Międzynarodowe Targi Rolno-Przemysłowe „POLAGRA”, Krajową Wystawę Ogrodniczą oraz Międzynarodowy Salon Techniki Pakowania i Magazynowania „TAROPAK”. Stowarzyszeni w SIMP mieli także możliwość uczestniczenia w wyjazdach szkoleniowo-technicznych do Instytutu Obróbki Skrawaniem w Krakowie oraz różnych firm, np. STOMIL Dębica, WUCH Dębica, WSK-PZL Mielec³⁰. Obecnie członkowie SIMP uczestniczą również w licznych wyjazdach, wystawach technicznych.

W obrębie działających w ramach Oddziału SIMP w Tarnowie kół i sekcji prowadzone były i są profesjonalne szkolenia zawodowe, które w sposób wydatny podnoszą kwalifikacje inżynierów-mechaników. Na szczególną uwagę zasługuje w tej mierze aktywność szkoleniowa Polskiego Towarzystwa Inżynierów Motoryzacji – Oddział

²⁷ Zob. *Utworzenie Oddziału SIMP w Tarnowie*, [w:] 40 lat..., dz. cyt., s. 53.

²⁸ Obszernie na temat prac Oddziału zob. *Formy działalności Oddziału w latach 1976-2016*, [w:] 40 lat..., dz. cyt., s. 55-136.

²⁹ Zob. Tamże, s. 55.

³⁰ Zob. Tamże, s. 56.

w Tarnowie³¹. SIMP współpracuje ze Związkiem Zawodowym Inżynierów i Techników jak również współdziała w ramach Porozumienia oddziałów SIMP w makroregionie południowo-wschodnim (oddziały z Krakowa, Kielc, Krosna, Nowego Sącza, Przemysła, Rzeszowa, Tarnobrzega, Starachowic, Sanoka i Bielsko-Białej, Lublina)³².

Istotna dziedzina aktywności tarnowskiego SIMP to konferencje naukowo-techniczne – już w latach 90. XX wieku organizowano lub współorganizowano różnorodnie tematycznie konferencje poświęcone m.in. na temat jakości, norm i systemów zapewniania jakości w przedsiębiorstwach³³, patronowało seminiarum naukowym, np. o urządzeniach chłodniczych³⁴. SIMP tematyką organizowanych konferencji wpisuje się w bieżące, aktualne tematy świata techniki – w 2015 roku odbyła się konferencja *Hybrydowe źródła napędów* (organizatorami Zarząd Oddziału SIMP z Polskim Towarzystwem Inżynierów Motoryzacji SIMP i Radą NOT w Tarnowie). Mówiono o historii i terażniejszości napędów hybrydowych samochodów, autobusach, o zastosowaniu ogniw paliwowych w napędach silnikowych i funkcjonowaniu ogniwa paliwowo-wodorowego³⁵. Prelegentami byli specjaliści, a wśród uczestników znaleźli się licznie prezentowani reprezentanci nauki, techniki, branży samochodowej oraz członkowie innych stowarzyszeń technicznych z NOT.

Z roku na rok przybywa wydarzeń o charakterze naukowym. W ramach działalności popularyzującej naukę odbywają się w SIMP seminiaria naukowe z udziałem ekspertów, praktyków lokalnego przemysłu i firm.

Obecnie bardzo ważnym aspektem działalności tarnowskiego SIMP jest współpraca z Instytutem Politechnicznym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie. W ramach niej organizowane są seminiaria naukowe, konferencje, podczas których swoją wiedzą i doświadczeniem dzielą się ze słuchaczami wykładowcy tarnowskiej uczelni. Są to ciekawe prelekcje poświęcone aktualnej problematyce technicznej – m.in. tematem dotychczasowych wykładów było m.in. zjawisko spontanicznego pęknięcia szkła hartowanego, a także zagadnienie cyfrowego kształtowania wiązki akustycznej. Ta kooperacja z PWSZ w Tarnowie jest doskonałą możliwością poznawania aktualnych trendów w badaniach naukowych i nowoczesnych rozwiązaniach w różnorodnych technicznych zagadnieniach.

Wszystkie opisane działania z jednej strony budują zaplecze naukowe SIMP, a szerszej Tarnowa i okolic, jak równie integrują tarnowskie środowisko techniczne.

³¹ Na ten temat zob. *Polskie Towarzystwo Inżynierów Motoryzacji SIMP. Oddział w Tarnowie*, [w:] 40 lat..., dz. cyt., s. 46-51.

³² Zob. *Formy działalności Oddziału w latach 1976-2016*, dz. cyt., s. 66, 67.

³³ Zob. *Tamże*, s. 57-58.

³⁴ Zob. *Tamże*, s. 58.

³⁵ Zob. *Tamże*. s. 60.

Technika i patriotyzm

Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Mechaników Polskich kultywuje nie tylko ideę rozwoju techniki³⁶, ale także wartości patriotyczne. Można mówić o dwutorowym sposobie krzewienia patriotyzmu przez SIMP. Pierwszy jest związany z samą techniką – upowszechnianiem wiedzy, nauki. Drugi to popularyzacja wiedzy historycznej. Wiąże się to z faktem, że SIMP, wśród innych ważnych zadań, ma statutowym zapisem określony W roku 100-lecia odzyskania przez Polskę Niepodległości warto zwrócić uwagę czytelników na fakt, że SIMP ma w swoim Statucie między innymi zapis o pielęgnowaniu i propagowaniu naszej historii i tradycji.

Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Mechaników Oddział w Tarnowie jest instytucją, która interesując się techniką współcześnie rozwijaną, nie zapomina o dokonaniach wcześniejszych czasów. Nie zapomina o twórcach techniki, o zasłużonych na tym polu poprzednikach. Dlatego też z potrzeby serca pod patronatem NOT (Naczelnej Organizacji Technicznej) organizowane są co roku w listopadzie spotkania poświęcone pamięci zmarłych przedstawicieli Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych, prezesów i dyrektorów firm Tarnowa, prezesów NOT w Tarnowie, prezesów i wybitnych członków Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych zrzeszonych w Tarnowskiej Radzie FSNT-NOT.

SIMP wspomina również uczestników walk I Wojny Światowej 1914-1917, walk o niepodległość lat 1918, wojny bolszewickiej 1920 i II Wojny Światowej. Są to między innymi oficerowie i generałowie pochodzący z Tarnowa i ziemi tarnowskiej. Do tej pory przygotowano i zaprezentowano postaci: Komandora Jerzego Karola Koziołkowskiego, Generała Tadeusza Apolinarego Klimeckiego, Generała Franciszka Ksawerego Latinika, Generała Aureliego (Aureliusza) Serda-Teodorskiego i Generała Franciszka Zarzyckiego.

W ramach obchodów stulecia niepodległości Polski SIMP zorganizowało konferencję naukowo-techniczno-historyczną pt. *Twórcy niepodległości*, której tematyka skupiała się na problematyce patriotyzmu, wkładu tarnowskiego środowiska technicznego, jego przedstawicieli w walkę o wolną Polskę.

Obecnie zrzeszeni w SIMP pracują zgodnie z obowiązującą i aktualną nieustannie dewizą Stowarzyszenia:

³⁶ Oprócz omówionej w zarysie działalności naukowej realizowanej podczas organizowanych konferencji wspomnieć należy o wydawanych przez SIMP czasopismach: „Advances in Science and Technology Research Journal”, „Advanced Technologies in Mechanics”, „Badania Nieniszczące i Diagnostyka”, „Hydraulika i Pneumatyka”, „Inżynieria i Aparatura Chemiczna”, „Mechanik”, „Przegląd Spawalnictwa”, „Tribologia” oraz „Wiadomości SIMP”. Zob. *Wydawnictwa*, [na:] <http://simp.pl/dzialalnosc/wydawnictwa> (30.10.2018).

Zapał, zaangażowanie i chęci młodych członków SIMP łączyć umiejętnie z dorobkiem, wiedzą i doświadczeniem starszych Kolegów w klimacie wzajemnego zrozumienia, szacunku i tolerancji³⁷.

SIMP pracując nad teraźniejszością, nad współczesnym kształtem techniki i wiedzy o niej, pamięta o przeszłości. Bowiem pamięć o tych, którzy wstawili się w obronę Ojczyzny oraz rozwój polskiej techniki, a także tych, którzy dbali o rozwój tarnowskiego środowiska technicznego jest pomostem pomiędzy tym, co było, a co jest. Rozwój, w tym rozwój techniki nie może odbywać się bez pamięci o korzeniach, z których się wyrasta.

Literatura

- W. Affelt, *Dziedzictwo techniki, jego różnorodność i wartości*, „Kurier Konserwatorski” 2009, nr 5.
- 40 lat Oddziału Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Mechaników Polskich w Tarnowie 1976-2016. Monografia*, red. L. Świętochowski, Tarnów 2016.
- Inżynierowie polscy w XIX i XX wieku. Kształcenie i osiągnięcia*, t. 3, red. B. Orłowicz, J. Piłatowicz, Warszawa 1994.
- M. Kopczyński, *Ludzie i technika. Szkice z dziejów cywilizacji przemysłowej*, Warszawa 2009.
- B. Orłowski, *Historia techniki polskiej*, Radom 2008.
- B. Orłowski, *Powszechna historia techniki*, Warszawa 2010.
- Z. Pater, *Wybrane zagadnienia z historii techniki*, Lublin 2013.
- Wkład polskiej nauki i techniki do dziedzictwa światowego*, red. I. Stasiewicz-Jasiukowa, Kraków-Warszawa 2009.

Streszczenie

Artykuł przedstawia historię stowarzyszenia technicznego SIMP od jego początków po czasy współczesne. W artykule przedstawiono główne sfery działalności SIMP. Podkreślona została popularyzujący wiedzę charakter Stowarzyszenia, jego zaangażowanie w tworzenie polskiej myśli technicznej. Wskazano na kultywowanie przez Stowarzyszenie tradycji, przeszłości, patriotyzmu. Skupiono się również na zaprezentowaniu działającego w Tarnowie oddziału SIMP i jego aktywności.

Słowa kluczowe: SIMP, technika, historia, popularyzowanie wiedzy, patriotyzm

³⁷ 40 lat..., dz. cyt., s. 138.

Summary

The article presents the history of the technical association SIMP from its beginnings to the present day. The article presents the main areas of SIMP's activity. It emphasizes the knowledge-raising character of the Association and its involvement in the creation of Polish technical thought. The Association cultivates tradition, past and patriotism. The focus was also on the presentation of the SIMP branch operating in Tarnow and its activities.

Keywords: SIMP, technology, history, popularization of knowledge, patriotism

